

kvindelige Tjenestemænd naaede paa dette Tidspunkt ud af den Usseldom, hvortil de hidtil havde været henviset. Stillingen er nu den, at Kvinderne har

- 1) samme — normerede — Ansættelsesvilkår (dog højere Ansættelsesalder),
- 2) samme Tjenstalder inden Forfremmelsen til Assistent,
- 3) nogenlunde samme faglige Uddannelse — dog ikke fuld Lighed paa dette Omraade,
- 4) lavere Løn (Slutløn ca. 500 Kr. aarlig mindre)

i Forhold til vore mandlige Kolleger. *Men dette opnaaedes først i 1907 og 1908*, — altsaa: alle de Kvinder, der var tjenstgørende forud for den Tid, har været væsentligt ringere stillede end de mandlige Tjenestemænd.

Og nu kommer Kommissionen, hvis første Handlinger for Kvindernes Vedkommende ikke virker egentlig opmuntrende. Den udsender et Spørgeeskema, paa hvis Affattelse det kvindelige Kommissionsmedlems Indflydelse øjensynligt har været ganske minimal, og den nedsetter for Kvindernes Vedkommende et Udvalg, hvis Arbejdsprograms Tone faar det til at løbe koldt ned ad Rygen paa den kvindelige Læser!! Til Formand for dette Udvalg vælger Kommissionen en Mand, som væsentligst er de kvindelige Tjenestemænd bekendt som Sekretær for Statsbanekommissionen af 1911, hvis Beretning indeholder en Sygestatistik, opstillet for eet Aar, som viser, at 4 (fire) kvindel. Tjenestemænd*) har haft lange Barselfraværelser, hvilket foranlediger en Bemærkning i Betænkningen om, at gifte Kvinder bør udryddes af Staten — medens den Omstændighed, at samme Statistik viser, at den ugifte Kvinde havde færre Sygedage end Mænd, trods alle Uligheder i Ansættelsesalder og Lønforhold — — — ikke foranlediger nogen særlig Slutning.

Affattelsen af Programmet for det nævnte Udvalg har det kvindelige Medlem af Kommissionen aabenbart heller ikke præget i nogen overvældende Grad — og heri er hun formentlig lovlig undskyldt, da hun ikke har opnaaet at faa Plads i Forretningsudvalget. „det staaende Udvalg“, som vel nok har lavet Programmet. Af dette faar man iøvrigt mere Indtryk af, at man samler paa

Grunde til ikke at give Kvinderne lige Løn med Mænd, end af nogen Interesse for den anden Side af Spørgsmaalet, som jo dog for den upartiske Undersøger maa have samme Aktualitet.

Besvarelsen af Udvalgsprogramets 1. Punkt (Bestemmelser og Praksis med Hensyn til Kvinders Adgang til Ansættelse) kan maaske bringe for Dagen, hvorfor man i den senere Tid har fundet det rigtigt og forsvarligt at ansætte de kvindelige Elever i Kontorhjelplersillingen, og at kræve Studentereksamen af Kvinder, men ikke af Mænd, som Betingelse for Ansættelse som Elev — Spørgsmaalet, der ialtfald interesserer Kvinderne meget; men Besvarelsen af Punkterne 2 (Anvendeligheden), 3 (Anvendelse til samme Arbejde som Mænd), 4 (Arbejdsydelsen) maa jo være i den Grad bunden af nuværende og tidligere Tiders Ulighed i Mænds og Kvinders Vilkår, at den formentlig ikke vil kunne tilføre Kommissionen Oplysninger af Værdi.

Spørgsmaalene er vel forøvrigt allerede delvis besvarede ved den stærkt stigende Anvendelse af Kvinder.

Til Belysning af Spørgsmaal 5 (om Kvinderne ved tidligere Afgang bliver dyrere Arbejdskraft end Mænd og deres Uddannelse derfor økonomisk (!) er der næppe tilforladeligt eller tilstrækkeligt Materiale forhaanden i nogen af Eterne. Kun meget faa Kvinder er i Statsbaneetaten afgaaede med Pension, og færre uden — altfor faa til, at der kan etableres en virkelig oplysende Statistik paa dem.

Dette Spørgsmaal og det 6. Punkt i Programmet (i hvilket Omfang Principet „lige Løn for lige Arbejde“ er gennemførligt) opfrisker vistnok hos de fleste kvindelige Tjenestemænd i 13. Lønningsklasse det lille Regnestykke, som vi formentlig alle har opstillet, og hvis Facit er, at naar vi forlader Tjenesten, mere eller mindre betyngede med Barselfrihed eller Sygeperioder, saa har vi ialtfald betalt dem, og betalt dem mangefold — vi har nemlig, hver af os, (regnet efter nugældende Lov og Forhold) faaet ca. 10,000 Kr. mindre udbetalt end en mandlig Tjenestemand i samme Lønningsklasse i Løbet af en normal Tjenestevalder (35 Aar).

Faren for, at det skal vise sig at have været økonomisk at anvende os, er derfor næppe umiddelbart overhængende.

Resultaterne af den Undersøgelse, som Udvalget nu agter at iværksætte, vil næppe tilføre Kommissionen Stof af Værdi, og Grunden hertil ligger lige for: Der er ingen Basis for en direkte Sammenstilling af Mænds og Kvinders tjenstlige Ydelser, fordi Kvinderne ikke er bleven anvendt paa lige Vilkår med Mænd, ialtfald ikke i tilstrækkelig lang Tid. Det er derfor indlysende, at det ikke vilde være retfærdigt at indrette Kvindernes fremtidige Forhold efter en saadan Sammenstilling, ligesom det ikke bør kunne forbavse nogen, hvis det almindelige Skøn skulde vise sig at gaa ud paa, at Kvindernes Indsats i Eternes Arbejde — f. Eks. helbredsmæssigt set — ikke menes at kunne staa Maal med Mænds, da dette ikke vilde være andet end den naturlige Konsekvens af, at man tidligere gennem mange Aar har budt Kvinderne overordentlige trange og nedbrydende Leve- og Arbejdsvilkår.

Altsaa — over Udvalgets Program er de kvindelige Tjenestemænd kun i ringe Grad begejstrede. Hvis vi troede, at vor fremtidige Eksistens virkelig skulde afgøres efter en saa enkel Metode, og uden andre — historiske eller sociale — Perspektiver end dem, som Kommissionen hidtil har oprullet med Hensyn til os, saa maatte vi være utilladeligt sangvinke, hvis vi tog Del i de almindelige Forventninger til Kommissionens Arbejde, og vi vilde mene, at denne kun slet havde forstaaet sin Tid og kun lidet agtet paa dens Tegn!

Men saa galt er der næppe heller Grund til at tro, at det vil gaa. Baa- de selve Kommissionen og Udvalget saavel som dets Formand er sikkert besjælede af den bedste Vilje til at finde det Rette, og vi tør følgelig ogsaa forudsætte, at det ikke kan være Meningen at afgøre de kvindelige Tjenestemænds Fremtid efter det, der nu foreligger fra Kommissionen eller efter de Svar, der kan gives paa Spørgsmaalene i Udvalgets Arbejdsprogram.

Kommissionen vil sikkert forstaa, at en Sammenligning mellem Mænds og Kvinders Arbejdsydelse ikke har nogen Værdi, før Betingelserne for